

Øster Elkjær PC workshop for seniorer

(Revision 1 - 8. januar 2007)

Billeder på computer

Der findes en mængde billeder på din computer. Tricket består i at finde dem og forstå, hvad de kan bruges til.

Billederne på en computer er virtuelle – det vil sige de eksisterer kun som noget computerkode, der først bliver til et synligt billede, i det øjeblik de bliver udskrevet på en printer eller vist på computerskærmen.

Den computerkode, der er tale om, betegner vi – som altid gør – som en *fil*, hvis egenskaber kan findes i Stifinder:

Filnavn og filtypenavn, for eksempel billede.jpg

Filstørrelse (datamængde), som regel i kilobytes, for eksempel 28 kB

Navnet med det program, hvormed filen skal åbnes (og *ikke* det program, hvori filen skal *bruges*).

Datoen for filens oprettelse.

Filstørrelsen har sammenhæng med den størrelse, billedet har på skærmen eller på printeren, for den sags skyld. Jo større datamængde, des større billede - som hovedregel.

Et billedes areal, det vil sige dets udstrækning i bredde og højde når vi sidder og kigger på et fotografi, kan beskrives i for eksempel i centimeter. I computerverdenen regner vi imidlertid altid bredde og højde på et billede i pixels. En pixel er et billedpunkt, svarende for eksempel til de billedpunkter, vi kender fra vores fjernsynsapparater. Indeholder en billede mange pixels, er det et stort billede, indeholder det få pixels er det et lille billede. Bredde og højde på et billede kan ses i Stifinder når vi markerer en billedfil og undersøger filens egenskaber.

Filnavnet kan være hvad som helst. Derimod er filtypenavnet karakteristisk for forskellige arter af virtuelle billeder med forskellige egenskaber. De hyppigst anvendte filtypenavne:

BMP er Windows originalformat, hvis man kan tale om et sådant. Er det format, der gengiver et billede med størst detalje- og farverigdom. Det er dermed også den filtype, der fylder mest for en given fysisk billedstørrelse. Anvendes næsten kun til billeder der er fotos (i modsætning til billeder, der er tegninger).

TIF er et format, der ofte anvendes til billeder til tryksager og høj kvalitet. Farve- og detaljegengivelsen kan lægge meget tæt op af BMP-formatets.

JPG er det hyppigst anvendte format til fotos. For eksempel gemmer alle almindeligt anvendte digitalkameraer billederne på et flash memory kort i JPG-formatet. Farvegengivelsen er god, detaljegengivelsen afhængig af graden af billedkompression.

Hvis du undersøger indstillingsmulighederne på et digitalkamera, kan du få en god fornemmelse for JPG-formatet egenskaber. Dels kan de fleste kameraer optage billeder i forskellige størrelser, mit for eksempel fra 640*480 pixel til 2848*2136 pixel. Kameraet kan desuden indstilles til at optage billedet i tre 3 forskellige kvaliteter, Normal, Fin og Superfin. Et 2848*2136 billede i Superfin kvalitet fylder omkring 6000 kilobyte (6 megabyte, MB). Der er så plads til ca. 40 billeder på et 256 MB flash memory kort. Ved at vælge normal kvalitet kan jeg have 3 gange så mange billeder på kortet. Vi kalder denne egenskab ved JPG-billeder for billedkompression, som kan udføres i såvel kameraet som i et billedbehandlingsprogram.

WMF er det format, de fleste Clipart-billeder på en Windows har. Det er kun anvendeligt til tegninger, og har den fordel frem for andre af de formater, der anvendes til tegninger, at tegningerne er skalerbare, i den forstand at kvaliteten af billedet ikke forringes når det størrelse i et dokument øges eller mindskes, jf. billederne herunder.

CGM er et format af lignende karakter som det ovenfor nævnte WMF-format, men er af noget ældre dato. Det filter, der sætter Word i stand til at importere et CGM-billede er ikke en del af Office standardinstallationen. Ønsker du at importere CGM-filer til Word skal du derfor være i besiddelse af Office-CD'en og installere dette såkaldte filter, før du kan bruge sådanne filer. Men CGM-filer er ret sjældne nu om dage, så jeg mener egentlig ikke det er ulejligheden værd.

WPG er et andet almindeligt anvendt skalerbart format til tegninger.

GIF er et uhyre hyppigt anvendt format til tegninger og staffagegrafik. Populariteten skyldes først og fremmest, at der er det mest almindelige format til grafiske effekter på hjemmesider. Der er den ulempe ved dette format, at et GIF-billede højst kan indeholde 256 forskellige farver.

Animerede GIF'er er GIF-billeder, der er konstrueret på en sådan måde, at de på en hjemmeside fremstår som en animation.

PNG er et moderne filformat, der er udviklet som en afløser for GIF-formatet, først og fremmest til hjemmesider. Det har en række fordele i forhold til GIF-formatet.

Billedernes oprindelse

Billeder på din computer kan have 3 forskellige oprindelser:

- 1) De kan stamme fra den oprindelige installation af Windows og de programmer, der i øvrigt er installeret på din computer. Med en almindelig Office-installation følger en række billeder af forskellig karakter.

2) Billederne kan være nogen, du selv har optaget med et digitalkamera eller fået fremkaldt som digitale billeder fra en normal "gammeldags" film.

3) Og billeder kan være downloadet fra Internet, for eksempel fra en fotodelingstjeneste som flickr.com

Ophavsret

Til e-mails og breve og lignende til familie og venner kan du uden videre anvende sådanne billeder, uanset deres oprindelse. I materialer, der skal anvendes i bredere kredse, må du som udgangspunkt kun benytte egne fotos og for eksempel ikke fotos fra flickr.com uden at fotografen har givet sin tilladelse. Clipart tegninger fra Office installationen kan dog uden videre anvendes også i dokumenter til offentliggørelse.

Billeder, overført fra digitalkameraer, billed-cd'er og download'et fra nettet bliver som standard anbragt i folderen

C:/Documents and settings/[User]/Dokumenter/Billeder

Det gælder naturligvis ikke, hvis du i overførselsprocessen bevidst har valget en anden folder.

Skrivebord baggrundsbilleder:

Documents and Settings ⇒ All users ⇒ Delte dokumenter ⇒ Delte billeder ⇒ Billedeksempler

Indsæt billeder fra fil i Word:

Standard-indstillingen for billedernes placering i foldersystemet er den sti, der er anført i:

Indstillinger ⇒ Filplaceringer ⇒ Clipart

Brug en af nedennævnte stier for at finde ud af, hvor dine billeder befinder sig på din computer.

Indsæt multimedieklip i Word 2003

C:/Microsoft Office/CAGCAT10/ el.

c:/Programmer/Microsoft Office/CAGCAT10/ el.

c:/Programmer/Fælles filer/Microsoft Shared/Clipart/CAGCAT50/

Bemærk, at Word 2003 som standard, når du vælger multimedieklip, ikke viser en filvælger dialogboks, men starter programmet Multimedie Katalog i sidepanelet til højre. Derfra har du adgang til at søge på nøgleord, der beskriver det billede, du ønsker.

Du har også i dette sidepanel mulighed for at hente supplerende billeder fra Microsofts hjemmeside.

Overblik over billederne

Der findes en række programmer specielt til at skabe overblik over billederne på din computer, sortere dem og foretage mindre ændringer. Til egentligt arbejde

med fotos og tegninger kræves særlige professionelle eller semiprofessionelle programmer.

Brevpapir i Outlook Express

Programmer ⇨ Fælles filer ⇨ Microsoft Shared ⇨ Brevpapir

Obs i Outlook Express Indstillinger/Meddelelser/Brevpapir/Hent flere

***

Jørgen Farum Jensen

8. februar 2007